

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **P. M.**

oskarżonego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 lutego 2019 r.,

zażaleń oskarżonego i jego obrońców

na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 6 lutego 2019 r., sygn. II KK 178/18,

o zastosowaniu tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

**1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że
końcowy termin stosowania tymczasowego aresztowania wobec
oskarżonego P. M. ustala na dzień 6 kwietnia 2019 r.,**

**2. w pozostałej części zaskarżone postanowienie utrzymuje w
mocy.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 6 lutego 2019 r., sygn. akt II KK 178/18, po rozpoznaniu kasacji wniesionych przez obrońców skazanego P. M., uchylił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt X Ka [...], którym utrzymano w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 grudnia 2015 r.,

mocą którego za przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i in. skazano go na karę 10 lat pozbawienia wolności i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Uchylając to orzeczenie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 538 § 2 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k., zastosował wobec P. M. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 2 miesięcy, tj. do dnia 7 kwietnia 2019 r., wskazując, iż – w związku z uchyleniem wyroku sądu odwoławczego oraz ogłoszeniem postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w dniu 6 lutego 2019 r. o godz. 11:15 – trwanie tego środka zapobiegawczego należy liczyć od tego czasu i według niego oznaczyć należy rzeczywiste pozbawienie oskarżonego wolności w warunkach aresztu śledczego.

Zażalenia na to postanowienie złożył oskarżony i jego dwaj obrońcy.

Obrońca z urzędu oskarżonego adw. K. D. zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj.: **art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k.**, poprzez zastosowanie wobec P. M., środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na okres dwóch miesięcy, poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz **art. 259 § 1-3 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k.**, poprzez brak pełnego i jasnego wskazania przyczyn dlaczego ewentualnie niewystarczający jest inny środek zapobiegawczy - na obecnym etapie postępowania - wobec oskarżonego;

2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wydanego postanowienia, tj.: błędnego ustalenia, że nieprawomocnie orzeczona kara 10 lat pozbawienia wolności - na obecnym etapie postępowania - rodzi konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania poprzez zastosowanie wobec oskarżonego najsurowszego środka zapobiegawczego w celu wyeliminowania możliwości podejmowania przez niego bezprawnych zachowań w tej sferze”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia – niestosowanie wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Z kolei obrońca oskarżonego z wyboru adw. M. S. w swoim zażaleniu zarzucił:

1. „obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 k.p.k.), tj. **art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.** poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że z faktu, iż oskarżony został zatrzymany na terenie Królestwa Hiszpanii wynika, iż zachodzi konieczność zagwarantowania jego stawiennictwa na wezwanie organów procesowych, w tym w toku postępowania wykonawczego, podczas gdy oskarżony był zatrzymywany we własnym domu dwukrotnie, gdzie mieszkał z rodziną, w miejscu do którego przeniósł centrum swoich interesów życiowych, a lokalizacja ta znana była organom ścigania z relacji świadków M. K. oraz P. P., co oznacza, że przesłanka ta w stanie faktycznym sprawy nie zachodzi, a zatem brak jest podstaw do dalszego stosowania tymczasowego aresztowania;

2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 k.p.k.), tj. **art. 258 § 2 k.p.k.** polegającą na przyjęciu, że obawa utrudniania postępowania karnego przez oskarżonego wynika z grożącej mu surowej kary w rozumieniu ww. przepisu, podczas gdy oskarżony w toku niniejszej sprawy nie podejmował dotychczas jakichkolwiek działań mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania, zaś Sąd w uzasadnieniu skarżonego postanowienia nie wskazał na konkretne zachowania oskarżonego lub inne okoliczności, które mogłyby potwierdzać istnienie obawy utrudniania przez niego przedmiotowego postępowania, wobec czego brak jest podstaw do uzasadnionego twierdzenia o realności występowania takiej obawy”.

Wskazując powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, względnie o zastosowanie środków zapobiegawczych o charakterze nieizolacyjnym w postaci dozoru Policji, zakazu opuszczania kraju oraz zatrzymania paszportu.

P. M. w osobistym zażaleniu, nie precyzując zarzutów stawianych zaskarżonemu postanowieniu, stwierdził, że jest ono niezasadne. Nie zostało bowiem wykazane, iżby w dalszym ciągu zachodziły przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania. Podkreślił też, że stosownie tego środka zapobiegawczego jest zbędne, skoro w niniejszej sprawie wprowadzono mu do wykonania karę pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie. Powołując się

ponadto na publikację „Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka” autorstwa Marka Nowickiego oraz wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu wniósł o uchylenie tymczasowego aresztowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia nie zasługują na uwzględnienie, jako że podniesione w nich zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego oraz błędów w ustaleniach faktycznych nie są zasadne.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że skarżący skutecznie nie podważają przyjętego za podstawę zaskarżonego postanowienia ustalenia o istnieniu określonego w art. 249 § 1 k.p.k. prawdopodobieństwa popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa. Ustalenie to znajduje oparcie w przeprowadzonych w sprawie w pierwszej instancji dowodach osobowych i rzeczowych. Uchylenie przez Sąd Najwyższy wyroku sądu odwoławczego i przekazanie temu sądowi sprawy do ponownego rozpoznania nie jest równoznaczne z podważeniem wartości zebranego materiału dowodowego i – co oczywiste - nie oznacza, iż ustała przesłanka ogólna stosowania środków zapobiegawczych.

Niezasadne są również zarzuty skarżących kwestionujące istnienie przesłanki szczególnej tymczasowego aresztowania, określonej w art. 258 § 2 k.p.k., jeśli się zważy, że P. M. został nieprawomocnie skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności.

Podkreślenia wymaga, że podnoszone przez skarżących okoliczności albo są bezprzedmiotowe, całkowicie dowolne, albo też nie mają żadnego znaczenia dla kontroli odwoławczej. W istocie nie uwzględniają zaistnienia w sprawie tych przesłanek, które Sąd Najwyższy przyjął za uzasadniające zastosowanie wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania.

Jak już bowiem wskazano, skoro wobec oskarżonego orzeczono w pierwszej instancji surową (przekraczającą 3 lata) karę pozbawienia wolności, potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego izolacyjnym środkiem zapobiegawczym znajduje swoją podstawę w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k.

W sprawie nie występują też, co trafnie przyjęto w zaskarżonym postanowieniu, takie okoliczności negatywne z art. 259 § 1-3 k.p.k., które nakazywałyby odstąpienie od stosowania tymczasowego aresztowania.

Nie można również zgodzić się z twierdzeniami skarżących, w szczególności oskarżonego, że dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania nie jest konieczne stosownie izolacyjnego środka zapobiegawczego, o czym przesądza jego aktualna sytuacja prawna, a mianowicie wprowadzenie do wykonania kary pozbawienia wolności w innej sprawie. Z tego faktu nie wynika bowiem zbędność stosowania tymczasowego aresztowania, jako że inne są rygory wykonywania tymczasowego aresztowania a inne kary pozbawienia wolności. Chodzi przede wszystkim o możliwość uzyskiwania zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego, przerw czy warunkowego przedterminowego zwolnienia. Skorzystanie przez oskarżonego z jednej z powyższych instytucji w sytuacji braku tymczasowego aresztowania w przedmiotowej sprawie niweczyłoby zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania poprzez konieczną na tym etapie izolację. O braku tej przesłanki nie przesadza również subiektywne przekonanie oskarżonego o swojej niewinności czy błędach sądu w procedowaniu i orzekaniu, które – wskazane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku – będą podlegały ponownemu rozważeniu przez Sąd odwoławczy. Nie sposób wreszcie zgodzić się z obrońcą oskarżonego adw. M. S., że „Sąd Najwyższy wskazał, iż nadal aktualna pozostaje przesłanka z art. 249 § 1 k.p.k. akcentując, iż oskarżonego zatrzymano w ramach procedury Europejskiego Nakazu Aresztowania (...) na terenie Królestwa Hiszpanii” bowiem Sąd Najwyższy takiej okoliczności w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie rozważał i takiego ustalenia nie dokonał. Tym samym, wbrew skarżącemu, nie naruszył również powołanego w podstawie prawnej pierwszego zarzutu zażalenia art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. Zresztą, o naruszeniu tego przepisu nie może być mowy, skoro nie został on powołany w podstawie prawnej zaskarżonego postanowienia.

W tym stanie rzeczy za trafne należy uznać stanowisko wyrażone w zaskarżonym postanowieniu, że potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania oskarżonego uzasadniona jest grożącą mu surową karą, która może motywować go do bezprawnego wpływania na prawidłowy tok postępowania.

Potrzeby tej nie eliminują argumenty obrońców oskarżonego świadczące o braku w dotychczasowym zachowaniu oskarżonego elementów wskazujących na utrudnianie postępowania.

Przypomnieć należy, że podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. (a taka sytuacja ma miejsce w odniesieniu do oskarżonego), oraz przy braku przesłanek negatywnych z art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowią samodzielne przesłanki stosowania tego środka zapobiegawczego (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 18/11, OSNKW 2012, z. 1, poz. 1). Orzeczona wobec oskarżonego przez sąd meriti kara pozbawienia wolności, przy uwzględnieniu charakteru sprawy i rodzaju ciężącego na oskarżonym zarzutu, w pełni uprawniały do zastosowania wobec niego najsurowszego z przewidzianych prawem środków zapobiegawczych.

Poza zarzutami zażaleń należy z urzędu stwierdzić, iż Sąd Najwyższy oznaczając końcową datę zastosowania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania na dzień 7 kwietnia 2019 r. określił ją błędnie w oparciu o wskazany okres. Doszło do tego zapewne w wyniku oczywistej omyłki rachunkowej. Końcowy dwumiesięczny termin stosowania tego środka zapobiegawczego – liczony zgodnie z treścią art. 127b k.p.k. – upłyne w dniu 6 kwietnia 2019 r. Dlatego w tej części zaskarżone postanowienie wymagało korekty.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na mocy art. 437 § 1 i 2 k.p.k. orzekł jak w postanowieniu.